

Marek Mariusz Tytko

Mgr Adam Cieślak (1955-2008)

Adam Cieślak urodził się 23 grudnia 1955 roku w Krakowie, zmarł tamże 2 października 2008 r. Był archeologiem. Studiował archeologię w Uniwersytecie Jagiellońskim na Wydziale Filozoficzno-Historycznym 1974/75-1978/79 i 1981/82¹. Tytuł zawodowy magistra archeologii uzyskał 16 kwietnia 1987 r. na podstawie pracy magisterskiej pt. *Eksploatacja i obróbka metali kolorowych we wczesnym średniowieczu na ziemiach polskich (miedzi, ołowiu, cyny, cynku i ich stopów)*. Promotorem jego pracy magisterskiej był archeolog prof. dr hab. Kazimierz Godłowski².

Pracował w Archiwum UJ (1982-2008) jako pracownik służby bibliotecznej, a nie jako pracownik dokumentacji i informacji naukowej. W Archiwum Uniwersyteckim był stażystą od 1 grudnia 1982 r. do 30 listopada 1983 r., następnie młodszym bibliotekarzem od 1 grudnia 1983 r. do 31 maja 1987 r., bibliotekarzem, od 1 czerwca 1987 r. do 31 października 1993 r. i mianowanym kustoszem (bibliotecznym) od 1 listopada 1993 do 2 października 2008 r.

Mgr Adam Cieślak od 1 stycznia 1998 r. do 30 września 2002 r. był kierownikiem magazynów Archiwum UJ. Był ponadto zastępcą kierownika Archiwum UJ od 1 grudnia 2000 r. do dnia 31 marca 2004 r. Czasowo pełnił obowiązki kierownika Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego w okresie od 1 kwietnia 2004 r. 31 maja 2004 r. Od 1 października 2004 roku do 31 maja 2005 r. był zastępcą dyrektora Archiwum UJ³.

W 1997 r. mgr Adam Cieślak wstąpił do Stowarzyszenia Archiwistów Polskich. Był wieloletnim prezesem krakowskiego Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w latach 1998-2007, aż do czerwca 2007 r., natomiast od czerwca 2007 r. był wiceprzewodniczącym krakowskiego Oddziału SAP, wybranym na kadencję 2007-2012. Wybrano go delegatem na XII Krajowy Zjazd Delegatów SAP w Szczecinie 14 września 2002 r. oraz delegatem na XIII Krajowy Zjazd Delegatów SAP w Olsztynie 7-8 września 2007 r. W kadencji 2002-2007 był członkiem Zarządu Głównego Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, został także wybrany jako członek ZG SAP na kadencję 2007-2012. Stał się współzałożycielem Polskiego Towarzystwa Archiwalnego i wiceprzewodniczącym Zarządu Głównego tegoż Towarzystwa (PTA) od roku 2007 aż do śmierci.

¹ Wg zaświadczenia wydanego przez Instytut Archeologii UJ dnia 14 maja 1982 r. Por. teczka osobowa mgra Adama Cieślaka, zespół akt Działu Spraw Osobowych UJ, pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi.

² Wg protokołu obrony pracy magisterskiej, por. teczka studencka mgra Adama Cieślaka, zespół akt Instytutu Archeologii UJ.

³ Informacja z teczki osobowej mgra Adama Cieślaka, zespół akt Działu Spraw Osobowych UJ. Ponadto por. *Przewodnik po Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego*, red. Urszula Perkowska, Kraków 1998, s. [31]. Faktycznie był także zastępcą kierownika Archiwum UJ w okresie 1 czerwca 2004 – 30 września 2004 r., choć brak formalnego powołania na tę funkcję z tego czasu w aktach osobowych.

Udzielał się jako działacz społeczny, organizator licznych wycieczek zawodowo-szkoleniowych dla archiwistów, bibliotekarzy i muzealników. Udzielał się jako organizator wystaw i konferencji.

W dniu 19 czerwca 2008 r. mgr Adam Cieślak w wyniku postępowania kwalifikacyjnego, przeprowadzonego przez *Komisję Egzaminacyjną do przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na dyplomowanego bibliotekarza oraz na dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej*⁴ uzyskał kwalifikacje dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej. Z tego tytułu otrzymał stosowne *Zaświadczenie potwierdzające uzyskanie kwalifikacji zawodowych dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej* podpisane przez Przewodniczącą Komisji Egzaminacyjnej prof. dr hab. Hanę Tadeusiewicz. Po tym fakcie Dyrektor Archiwum UJ dnia 20 sierpnia 2008 r. rozpoczął formalne starania o powołanie mgra Adama Cieślaka na stanowisko pracownika dyplomowanego ([starszego] kustosa dyplomowanego), tj. skierował formalnie wniosek w tej sprawie do Rady Bibliotecznej, działającej w Bibliotece Jagiellońskiej, z prośbą o opinię, lecz z powodów obiektywnych⁵ nie zdążono rozpatrzyć sprawy mianowania mgra Adama Cieślaka dyplomowanym pracownikiem dokumentacji i informacji naukowej. Śmierć okazała się szybsza, niż procedura.

Adam Cieślak był rzymskim katolikiem, wierzącym i praktykującym. Przed śmiercią wyspowiadał się w dniu 28 września 2008 r. w obecności archiwisty o. prof. dra hab. Józefa Mareckiego (Papieska Akademia Teologiczna), przyjął z jego rąk Sakrament Eucharystii oraz Sakrament Namaszczenia Chorych. Prosił, aby ww. ksiądz profesor przekazał całemu środowisku archiwistów do wiadomości publicznej, wszystkim koleżankom i kolegom, że wybacza im zło, które oni mu wyrządzili oraz że prosi o wybaczenie za zło, które on sam im wyrządził. Wołę zmarłego o. prof. dr hab. Józef Marecki wypełnił 8 października 2008 r., informując podczas pogrzebu z ambony w kaplicy pw. Zmartwychwstania Pańskiego na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie o ostatnich słowach mgra Adama Cieślaka, skierowanych do środowiska ludzi, z którymi współpracował. Mszę Świątą za duszę ś. p. Adama Cieślaka podczas pogrzebu sprawowali jego koledzy-archiwisci: 1) kapucyn o. prof. nadzw. dr hab. Józef Marecki⁶ (PAT) jako główny koncelebrans i kaznodzieja, 2) ks. dr hab. Andrzej Bruździński⁷ (PAT), ks. dr Mieczysław

⁴ Komisja powołana w trybie przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 21 sierpnia 2006 r. w sprawie kandydatów na dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej, Dz. U. z 2006, nr 155, poz. 1111. Ww. rozporządzenie jest aktem wykonawczym do ustawy o szkolnictwie wyższym, Dz. U. z 2005 r., nr 164, poz. 1365.

⁵ Rada Biblioteczna zbiera się zwykle dwa razy w roku, wiosną i jesienią, w celu m. in. opiniowania tego typu wniosków.

⁶ Profesor nadzwyczajny Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie; specjalista w zakresie archiwistyki, historii Kościoła XX w. i nauk pomocniczych historii, Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego PAT – kierownik Katedry Nauk Pomocniczych Historii i Archiwistyki.

⁷ Adiunkt Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie; specjalista w zakresie historii Kościoła nowożytnego i nauk pomocniczych historii, kierownik Archiwum PAT i kierownik Katedry Historii Zakonów w PAT.

Różański⁸ (Łódź) oraz 4) ks. Krzysztof Koziół, proboszcz jego macierzystej parafii św. Jacka w Krakowie. W pogrzebie uczestniczyło około 130 osób przybyłych z różnych miast polskich oraz z zagranicy. Mowę pożegnalną na cmentarzu wygłosili kolejno: dr Hanna Krajewska⁹, dyrektor Archiwum PAN w Warszawie oraz prof. PWSZ dr hab. Krzysztof Jan Stopka¹⁰, dyrektor Archiwum UJ. Jak napisano w nekrologu, „W osobie Zmarłego straciliśmy cenionego, szanowanego i życzliwego Kolegę, a także całym sercem oddanego swojej pracy Człowieka”¹¹.

Mgr Adam Cieślak był człowiekiem oddanym nauce poprzez swoją twórczość (piśmiennictwo), działalność społeczną i aktywność organizacyjno-zawodową. Dorobek twórczy mgra Adama Cieślaka jest zróżnicowany. Poza pracą magisterską nie posiadał dorobku z zakresu archeologii, a przynajmniej nie opublikował go. Cały jego piśmienny dorobek publikowany wiąże się albo z archiwistyką albo z historiografią Uniwersytetu Jagiellońskiego, jego profesorów i osób z UJ związanych. Początkowo zajmował się on m. in. materiałami źródłowymi do biografii prof. Jerzego Smoleńskiego, czego pokłosiem jest publikacja pt. *Źródła do biografii prof. Jerzego Smoleńskiego i dziejów geografii na Uniwersytecie Jagiellońskim* (1988)¹². Był współautorem biograficznej książki rocznicowej, związanej z półwieczem tzw. *Sonderaktion Krakau* pt. *Wyrok na Uniwersytet Jagielloński* wydanej w 1989 r. pod redakcją prof. Leszka Hajdukiewicza¹³, poświęconej profesorom Almae Martris Cracoviensis, uwięzionym przez niemieckie, hitlerowskie władze okupacyjne dnia 6 listopada 1939 r. Do tego wydawnictwa (1989) osobiście przygotował dwadzieścia pięć biogramów dotyczących głównie uczonych z UJ, ale także kilku osób spoza Uniwersytetu.

Adam Cieślak w Archiwum uniwersyteckim m. in. porządkował akta katedralne, zakładowe i seminaryjne UJ oraz sporządził do nich *Inwentarz akt własnych katedr, zakładów i seminariów Uniwersytetu Jagiellońskiego* (maszynopis), porządkował także akta uniwersyteckich organizacji

⁸ Dr nauk teologicznych, historyk prawa i historyk Kościoła, specjalista w zakresie historii Kościoła.

⁹ Dyrektor Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, dr n. hum. w zakresie historii, specjalność: historia i teoria teatru i filmu. Specjalista nauk o sztukach pięknych, bibliotekoznawstwa oraz informacji naukowo-technicznej, członek PAN, Wydział I – Nauki Społeczne, Komisja Historii Nauki i Techniki.

¹⁰ Dyrektor Archiwum UJ, dr hab. nauk historycznych, specjalista w zakresie historii dawnej Polski i dziejów diaspory ormiańskiej w Rzeczypospolitej. Adiunkt UJ pracujący w Instytucie Historii UJ oraz w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ; profesor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie (Instytut Humansytyczny). Członek Polskiej Akademii Umiejętności, Wydział II Historyczno-Filozoficzny – Komisja Wschodnioeuropejska, członek Międzywydziałowej Komisji Interdyscyplinarnej – Komisji Historii Nauki (PAU).

¹¹ Nekrolog Adama Cieślaka, „Dziennik Polski”, r. 64: 2008, nr 236 (19550), z dnia 8 października 2008 r., s. 12.

¹² Cieślak Adam, *Źródła do biografii prof. Jerzego Smoleńskiego i dzieje geografii na Uniwersytecie Jagiellońskim*, [w:] *Studia i materiały do dziejów nauki polskiej*, seria II: *Historia nauk ścisłych, przyrodniczych i technicznych*, zeszyt 1, pod red. Józefa Babcza, wyd. Polska Akademia Nauk, Instytut Historii Nauki, Oświaty i Techniki, wyd. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1988, s. 80-102. [Inny tytuł: *Jerzy Smoleński (1881-1940). Materiały sesji naukowej Instytutu Geografii UJ oraz źródła*].

¹³ Baczowska Wanda, Cieślak Adam, Grodowska-Kulińska Danuta, Kręt Helena, Perkowska Urszula, Zwolska Halina, *Wyrok na Uniwersytet Jagielloński*, pod red. Leszka Hajdukiewicza, wyd. Krajowa Agencja Wydawnicza, Kraków 1989, s. 327, fot.

studenckich, sporządzając do tych akt *Inwentarz akt organizacji studenckich w Uniwersytecie Jagiellońskim* (w maszynopisie). Od stycznia 1995 r. do września 2008 r. pracował nad edycją monumentalnego, wielotomowego dzieła typu biograficzno-encyklopedycznego pt. *Corpus Studiosorum Universitatis Iagellonicae 1850-1918*, był jednym z czterech jego współautorów, obok mgra Mieczysława Barcika, mgr Danuty Grodowskiej-Kulińskiej i dr hab. Urszuli Perkowskiej. Dotychczas ukazały się drukiem dwa tomy tegoż wydawnictwa, tj. pierwszy wolumin pt. *Corpus Studiosorum Universitatis Iagellonicae 1850-1918. A-D*, pod redakcją prof. dra hab. Jerzego Michalewicza (1999) oraz drugi wolumin pt. *Corpus Studiosorum Universitatis Iagellonicae 1850/51-1917/18. E-J*, pod redakcją prof. PWSZ dra hab. Krzysztofa Jana Stopki (2006). Wolumin trzeci ww. *Corpusu*, obejmujący nazwiska studentów UJ z wszystkich wydziałów z okresu 1850/51-1917/18, rozpoczynające się na litery od K do Ł, był właśnie w fazie korekty wydawniczej, kiedy jeden z jego czterech współautorów, tj. mgr Adam Cieślak, zmarł, niemał do końca heroicznie uczestnicząc w poprawianiu i korekcie tejże monumentalnej publikacji. Pozostałe tomy jego współautorstwa (do litery Ż) będą się ukazywały stopniowo w następnych latach. Poza wydawnictwami książkowymi, mgr Adam Cieślak ma w swoim dorobku kilkadziesiąt artykułów, które publikował głównie w „Archiwście Polskim”, „Krakowskim Roczniku Archiwalnym” czy „Alma Mater” oraz w książkach zbiorowych, będących pokłosiem konferencji naukowych w Polsce lub za granicą.

Do publikacji związanych z archiwistyką należą m. in. następujące teksty: 1) *Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego na tle innych archiwów uniwersytetów europejskich*¹⁴, także w wersji angielskiej 2) pt. *Polish University Archives Compared with other European University Archives*¹⁵, 3) *Informacja o działalności Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w Krakowie za 1999 rok*¹⁶, 4) *Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Oddział w Krakowie w roku 2000*¹⁷, 5) *Z Uniwersytetu Jagiellońskiego do mogił katyńskich: wystawa w Archiwum UJ*¹⁸ (współautor), 6) *Spuścizny w zbiorach krakowskich – projekt informatora i bazy danych krakowskiego Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich*¹⁹, 7) *Materiały do historii Uniwersytetu Lwowskiego w*

¹⁴ Adam Cieślak, Danuta Grodowska-Kulińska, *Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego na tle innych archiwów uniwersytetów europejskich*, „Archiwista Polski”, r. 5: 2000, nr 1 (17), s. 18-31.

¹⁵ Adam Cieślak, *Polish University Archives Compared with other European University Archives*, [w:] *Beiträge zur Geschichte und Entwicklung der Mitteleuropäischen Universitätsarchive*, Budapest 2000.

¹⁶ Adam Cieślak, *Informacja o działalności Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w Krakowie za 1999 rok*, „Krakowski Rocznik Archiwalny”, t. 7: 2001, s. 206-208.

¹⁷ Adam Cieślak, *Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Oddział w Krakowie w roku 2000*, „Archiwista Polski”, r. 2001, nr 2, s. 85-86.

¹⁸ Mieczysław Barcik, Adam Cieślak, *Z Uniwersytetu Jagiellońskiego do mogił katyńskich: wystawa w Archiwum UJ*, „Alma Mater”, r. 2001, nr 31, s. 33-34.

¹⁹ Adam Cieślak, *Spuścizny w zbiorach krakowskich – projekt informatora i bazy danych krakowskiego Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich*, [w:] *VI Konferencja archiwów instytucji naukowych w Polsce. Kraków 13-14 IX 2001*, red. Jerzy Michalewicz, wyd. Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2002, s. 33-41.

archiwach i bibliotekach Lwowa²⁰ (współautor), 8) *Przybliżanie Lwowa*²¹ (współautor), 9) *Okupacyjny epizod Zakładu Bakteriologii UJ*²², 10) *Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Oddział w Krakowie w roku 2001*²³, 11) *Sprawozdanie z działalności Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w Krakowie za rok 2001*²⁴, 12) *Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Oddział w Krakowie w roku 2002*²⁵, 13) *Sprawozdanie z działalności Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w Krakowie za rok 2002*²⁶, 14) *Users of Scientific Archives. Example of Jagiellonian University*²⁷, 15) *Personal Papers in Polish Scientific Archives – acquisition problems*²⁸, 16) *Praca dyplomowa – dzieło czy dokument?*²⁹, 17) *Prawne podstawy działalności archiwów uczelnianych i instytucji naukowych*³⁰, 18) *Zasoby archiwów uczelnianych jako źródło historyczne ze szczególnym uwzględnieniem materiałów innej proveniencji*³¹, 19) *Creation of audiovisual materials – a new function of science archives?*³², 20) *Stowarzyszenie Asystentów Uniwersytetu Jagiellońskiego*³³, 21) *Model funkcjonowania współczesnego archiwum uczelnianego*³⁴, 22) *Archiwa naukowe w Europie i na świecie*³⁵. Nie wszystkie artykuły zdążyły się ukazać za życia ich autora. Poza ww. artykułami warto wspomnieć, że Adam Cieślak współprzeprowadził wywiad z ks. Tadeuszem Ryłko w

²⁰ Adam Cieślak, Danuta Grodowska-Kulińska, *Materiały do historii Uniwersytetu Lwowskiego w archiwach i bibliotekach Lwowa*, „Archiwista Polski”, r. 6: 2001, nr 1, s. 55-67. Por. także: Adam Cieślak, Danuta Grodowska Kulińska, *Przybliżanie Lwowa*, „Rocznik Lwowski”, r. 12: 2003, s. 315-318.

²¹ Adam Cieślak, Danuta Grodowska Kulińska, *Przybliżanie Lwowa*, „Alma Mater”, r. 2001, nr 32, s. 35-36.

²² Adam Cieślak, *Okupacyjny epizod Zakładu Bakteriologii UJ*, „Alma Mater”, r. 2001, nr 2 (28), s. 22-25.

²³ Adam Cieślak, *Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Oddział w Krakowie w roku 2001*, „Archiwista Polski”, r. 7: 2002, nr 3, s. 119-121.

²⁴ Adam Cieślak, *Sprawozdanie z działalności Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w Krakowie za rok 2001*, „Krakowski Rocznik Archiwalny”, t. 9: 2003, s. 288-290.

²⁵ Adam Cieślak, *Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Oddział w Krakowie w roku 2002*, „Archiwista Polski”, r. 8: 2003, nr 1, s. 85-87.

²⁶ Adam Cieślak, *Sprawozdanie z działalności Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w Krakowie za rok 2002*, „Krakowski Rocznik Archiwalny”, t. 10: 2004, s. 270-273.

²⁷ Adam Cieślak, *Users of Scientific Archives. Example of the Jagiellonian University*, [w:] *Archives and Changing Societies: Archive Strategies for Meeting Public, Institutional and archival Needs*, wyd. Archiwum Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2003 [© Warszawa 2004], s. 45-55.

²⁸ Adam Cieślak, *Personal Papers in Polish Scientific Archives – acquisition problems*, „Cooperation of Archives of Science in Europe. Newsletter”, 2005, no. 11, June 2005.

²⁹ Adam Cieślak, *Praca dyplomowa – dzieło czy dokument?*, „Archiwista Polski”, r. 11: 2006, nr 4, s. 27-36.

³⁰ Adam Cieślak, *Prawne podstawy działalności archiwów uczelnianych i instytucji naukowych*, [w:] *Lex et Praxis. Prawodawstwo archiwalne*, pod red. Józefa Mareckiego, wyd. Papieska Akademia Teologiczna, Kraków 2007, s. 17-30.

³¹ Adam Cieślak, *Zasoby archiwów uczelnianych jako źródło historyczne ze szczególnym uwzględnieniem materiałów innej proveniencji*, [w:] *Archiwa i ich użytkownicy. XV Konferencja Naukowa Sekcji Archiwów Szkół Wyższych, Instytucji Naukowych i Kulturalnych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, Katowice 21-23 czerwca 2007 r.*, pod red. Anny Krzemińskiej [w druku].

³² Adam Cieślak, *Creation of audiovisual materials – a new function of science archives?*, [w:] *Future Proof IV International Scientific Archives Conference. Royal Swedish Academy of Sciences, Stockholm, 23 April - 25 April 2008. Newsletter*, no. 11.

³³ Adam Cieślak, *Stowarzyszenie Asystentów Uniwersytetu Jagiellońskiego*, [w:] *Słownik polskich towarzystw naukowych*, t. III, pod red. B. Sordylowej (w druku).

³⁴ Adam Cieślak, *Model funkcjonowania współczesnego archiwum uczelnianego*, wyd. Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły im. Witelona w Legnicy (w druku).

³⁵ Adam Cieślak, *Archiwa naukowe w Europie i na świecie*, [w:] książka zbiorowa wyd. Polskiej Akademii Umiejętności, Kraków (w druku).

związku z jego cenną spuścizną archiwalną, dotyczącą m. in. Karola Wojtyły³⁶, np. fragmenty oryginalnych, unikatowych filmów dokumentalnych, ukazujących Karola Wojtyłę w UJ.

Wystawienictwo należało także do jednej z dziedzin, którymi się zajmował mgr Adam Cieślak. Należy tu wymienić dla przypomnienia ważniejsze wystawy uniwersyteckie, których był współtwórcą, współautorem lub autorem: 1) *Tłoki pieczętne w zbiorach Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego* (autor, Kraków 1999), 2) *Uniwersytet Jagielloński w dokumentach XIV-XX w.* (współautor, Kraków 2000), gdzie zorganizował dwa działy ekspozycji (Dział X i XI), 3) *Rok 2000 rokiem Paderewskiego* (współautor, Kraków 2000), 4) *Z Uniwersytetu Jagiellońskiego do mogił katyńskich* (współautor, Kraków 2001), 5) *Józef Sebastian Pelczar, profesor i rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego* (współautor, Kraków 2003) i in. Po wystawach tych pozostały drukowane katalogi lub/i pamięć widzów odwiedzających ekspozycje.

Mgr Adam Cieślak jako prezes krakowskiego Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich zorganizował w latach 1998-2007 kilkadziesiąt wycieczek szkoleniowych do archiwów. Ww. wycieczki, układające się w długą serię (pomyślane jako nieformalny cykl dokształcający, doskonalący zawodowo) przeznaczone były dla archiwistów, bibliotekarzy i muzealników krakowskich. Ww. aktywność organizacyjno-szkoleniowa miała na celu podniesienie świadomości archiwalnej w środowisku krakowskim, ale nie tylko wśród archiwistów, ale także wśród muzealników i bibliotekarzy. Znany był także z prowadzenia prelekcji archiwalnych dla studentów kierunków 'historia' i 'bibliotekoznawstwo', odbywających praktyki programowe w Archiwum UJ. Można więc do jego dorobku twórczego policzyć także działalność dydaktyczno-wychowawczą w związku z archiwistyką w tym zakresie.

Mgr Adam Cieślak był współorganizatorem licznych konferencji naukowych z zakresu archiwistyki. Do konferencji współorganizowanych przez niego należą m. in.: 1) Konferencja Naukowa Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych i Kulturalnych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich pt. *Wykazy akt w instytucjach naukowych i kulturalnych*, Łódź, czerwiec 2003 (prowadzenie części obrad), 2) *Seminar of archives and Changing Societies: Archive Strategies for Meeting Public, Institutional and Archival Needs*, zorganizowane przez The International Council on Archives, Section of University and Research Institution Archives, Warszawa-Kraków 7-10 września 2003 (prowadzenie części obrad), 3) Konferencja Naukowa Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych i Kulturalnych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich pt. *Wizerunek archiwów instytucji naukowych i kulturalnych*, Poznań, czerwiec 2004 r. (prowadzenie części obrad), 4) Konferencja Naukowa Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych i Kulturalnych Stowarzyszenia

³⁶ [Cieślak Adam, Sławiński Bogusław], Ryłko Tadeusz, *Chodził ciągle zamyślony... Karol Wojtyła we wspomnieniach ks. Tadeusza Ryłki*, rozmowę przeprowadzili Bogusław Sławiński, Adam Cieślak, *Fragm.*, „Alma Mater”, r. 2007, nr 92, s. 16-20.

Archiwistów Polskich pt. *Aspekty prawne funkcjonowania archiwów szkół wyższych, instytucji naukowych i kulturalnych*, Gdańsk, 22-23 września 2005 r. (prowadzenie części obrad), 5) Konferencja Naukowa Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych i Kulturalnych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich pt. *Status i zadania archiwisty w archiwach instytucji naukowych i kulturalnych*, Legnica, wrzesień 2006 (prowadzenie części obrad), 6) Konferencja pt. *Dlaczego nauce potrzebne są archiwa naukowe?*, Polska Akademia Umiejętności, Archiwum Nauki PAN i PAU, Kraków, 16 listopada 2007 r. (współprzygotowanie konferencji, w której sam już nie uczestniczył z powodu choroby i operacji).

Mgr Adam Cieślak wygłaszał liczne referaty na archiwistycznych konferencjach naukowych oraz uczestniczył w szkoleniach, sympozjach, zjazdach naukowych. M. in. były to następujące konferencje: 1) I Krajowe Sympozjum Archiwalne Stowarzyszenia Archiwistów Polskich pt. *Archiwa elektroniczne - szansa sprawnego zarządzania dokumentacją archiwalną*, Warszawa, 14-15 września 1998 r.; 2) II Krajowe Sympozjum Archiwalne Stowarzyszenia Archiwistów Polskich pt. *Archiwa samorządowe w służbie mieszkańców i administracji publicznej*, Warszawa, 28-29 września 1999 r. [?]; 3) III Krajowe Sympozjum Archiwalne Stowarzyszenia Archiwistów Polskich pt. *Archiwa instytucji wymiaru sprawiedliwości w służbie państwa i obywateli*, Łódź, 4-5 września 2000 r. [?]; 4) VI Konferencja Archiwów Instytucji Naukowych w Polsce, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 13-14 września 2001 r. (referat); 5) IV Powszechny Zjazd Archiwistów Polskich, Szczecin, 12-13 września 2002 r. (referat); 6) Konferencja Naukowa Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych i Kulturalnych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich pt. *Wykazy akt w instytucjach naukowych i kulturalnych*, Łódź, czerwiec 2003 r.; 7) *Seminar of Archives and Changing Societies: Archive Strategies for Meeting Public, Institutional and Archival Needs*, zorganizowane przez The International Council on Archives, Section of University and Research Institution Archives, Warszawa-Kraków, 7-10 września 2003 (referat); 8) Konferencja Naukowa Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych i Kulturalnych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich pt. *Wizerunek archiwów instytucji naukowych i kulturalnych*, Poznań, czerwiec 2004 r. (referat); 9) *The Future Proof II: Delivering scientific archives in the twenty first century, International Conference on Archives of Science*, Deutsche Museum, München, 20-22 kwietnia 2005 r. (referat). 10) Konferencja szkoleniowa pt. *Archiwa zakładowe - rola i zadania*, Piechowice, kwiecień 2005 r.; 11) Konferencja Naukowa Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych i Kulturalnych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich pt. *Aspekty prawne funkcjonowania archiwów szkół wyższych, instytucji naukowych i kulturalnych*, Gdańsk, 22-23 września 2005 r. (referat); 12) *The Future Proof III: Delivering scientific archives in the twenty first century. International Conference on Archives of Science*, Université Louis Pasteur,

Strasburg, 19-21 kwietnia 2006 r. (referat); 13) VII Europejska Konferencja Archiwów pt. *Archiwista: zawód przyszłości w Europie*, Warszawa, 18-20 maja 2006 r.; 14) Konferencja Naukowa Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych i Kulturalnych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich pt. *Status i zadania archiwisty w archiwach instytucji naukowych i kulturalnych*, Legnica, wrzesień 2006 (referat); 15) Szkolenie nt. zagadnień konserwatorskich dla archiwistów, prowadzone przez B. van Stooden z Archiwum Narodowego w Amsterdamie, Warszawa, listopad 2006 r.; 16) Konferencja Naukowa pt. *Lex et Praxis*, Papieska Akademia Teologiczna, Kraków, 24 marca 2007 r. (referat); 17) Konferencja pt. *Prawo archiwalne. Stan obecny i perspektywy*, Toruń, 20-21 kwietnia 2007 r.; 18) Szkolenie archiwalne pt. *Postępowanie z dokumentacją elektroniczną w świetle Ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne z dnia 17 lutego 2005 r. i aktów wykonawczych*, Przesieka, 18-20 maja 2007 r.; 19) I Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski; The 1st Congress for Foreign Scholars of Polish History, Kraków, 28-30 czerwca 2007 r.; Sekcja 11 pt. *Informacje o zasobie polskich archiwów i bibliotek naukowych. Spotkanie z dziedzictwem historycznym*. Prezentacja zbiorów Archiwum UJ, prelekcja pt. *Zasoby archiwów szkół wyższych jako źródło do badań historycznych*; 20) V Powszechny Zjazd Archiwistów Polskich: *Archiwa polskie w nowoczesnym społeczeństwie*, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn, 6 - 7 września 2007 r. (referat³⁷); 21) IV Toruńskie Spotkania Dydaktyczne pt. *Muzea i archiwa w edukacji historycznej*, Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń, 17-18 września 2007 r. [?]; 22) Konferencja pt. *Archiwa dla nauki. Dlaczego nauce potrzebne są archiwa naukowe?*, Polska Akademia Umiejętności, Komisja Historii Nauki PAU, Archiwum Nauki PAN i PAU, Oddział Krakowski SAP, Kraków, 16 listopada 2007 r. (referat pt. *Archiwa naukowe w Europie i na świecie na wybranych przykładach*³⁸); 23) *Future Proof IV: International Scientific Archives Conference*, Royal Swedish Academy of Sciences, Stockholm, 23-25 kwietnia 2008 r. (referat); 24) Konferencja Naukowa Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych i Kulturalnych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich pt. *Dokumentacja nieaktowa w instytucjach nauki i kultury*, Kielce-Jodłowy Dwór, 25-27 maja 2008 r.; 25) Międzynarodowa konferencja archiwalno-historyczna Archiwum PAN, Polskiego Towarzystwa Archiwalnego i Stowarzyszenia Archiwistów Polskich pt. *Archiwa Europy Środkowej. Wspólne dziedzictwo, wspólna przyszłość*, Nowy Sącz-Bochnia, 10-13 września 2008 r.; 26) Międzynarodowa konferencja archiwalna, Budapeszt, 23-25 września 2008 r. (brak danych).

³⁷ Panel dyskusyjny pt. *Problemy edukacji i popularyzacji funkcji archiwów*, moderował Adam Cieślak. Na wstępie wygłosił wprowadzenie do dyskusji pt. *Archiwum - urząd czy placówka naukowo-badawcza?*

³⁸ Referat autorstwa Adama Cieślaka pt. *Archiwa naukowe w Europie i na świecie na wybranych przykładach* został podczas konferencji w PAU i PAN odczytany przez mgr Bernadettę Wilk (SAP), z powodu pobytu w tym czasie autora referatu w szpitalu.

Poza dorobkiem piśmienniczym, wystawienniczym i konferencyjnym należy zaznaczyć jego twórczy dorobek filmowy w zakresie historycznego filmu dokumentalnego, opartego o archiwalia z Archiwum UJ. Filmograficzne *oeuvre* Adama Cieślaka obejmuje m. in. następujące filmy wyświetlane w telewizji, których był współautorem, współtwórcą: 1) *Universitas Restituta* (2004, TVP Program III), opowiadający o odrodzeniu Państwa Polskiego i Uniwersytetu Jagiellońskiego po okresie zaborów, dwa filmy (dla TVP pr. III) o związkach Karola Wojtyły z Uniwersytetem Jagiellońskim, tj. 2) *Moja Alma Mater*, cz. I (2005), opowiadający o relacjach młodego Karola Wojtyły z UJ aż do 1954 r. i 3) *Moja Alma Mater*, cz. II (2006), opowiadający o kontaktach kolejno: biskupa, arcybiskupa i kardynała Karola Wojtyły z UJ aż do 1978 r., 4) film (dla TVP Program III) pt. *Chemia życia Ludwika Henryka Sternbacha* (2006), opowiadający o uniwersyteckim doktorze żydowskiego pochodzenia, który odkrył *valium* oraz 5) film dokumentalny pt. *Uniwersytecki Marzec 1968* (prod. 2008)³⁹. Wszystkie ww. filmy dokumentalne starannie przygotowywał od strony merytorycznej, historiograficznej, na ile pozwalały na to źródła i posiadane, zachowane oryginalne materiały lub świadkowie epoki. Występował ponadto jako ekspert w kilkunastu telewizyjnych, historycznych filmach dokumentalnych w reżyserii Izabeli Pieczary (TVP Program III, TVP Kraków), prezentując zbiory archiwalne i konsultując filmy wchodzące w skład dwóch emitowanych cykli (serii) odcinkowych (o rektorach i prezydentach krakowskich), tj. m. in. występował w dziesięciu odcinkach cyklu filmowego pt. *Poczet Rektorów Uniwersytetu Jagiellońskiego* (emisja w latach 2004-2005), demonstrując akta ze zbiorów Archiwum UJ oraz dodając komentarz historyczny. Brał także udział w dokumentalnym cyklu filmowym pt. *Poczet Prezydentów Krakowa* (emisja w 2003 r.), ukazującej prezydentów krakowskich od Józefa Dietla aż po rok 1945. W ramach tej serii wystąpił z komentarzem historycznym, demonstrując dokumenty archiwalne z kolekcji Archiwum Uniwersyteckiego w odcinku filmowym, dotyczącym Józefa Dietla. Swoją pracę dla Telewizji Kraków traktował jako misję społeczną archiwisty.

Zasłużył się dla popularyzacji historii UJ, historii Krakowa i uniwersyteckich zbiorów archiwalnych w skali ogólnopolskiej oraz za granicą.

³⁹ Film miał swoją publiczną premierę, publiczny pokaz w obecności władz UJ w marcu 2008 w Auli Collegium Novum w Krakowie. Film towarzyszył wystawie pt. *Marzec '68 w Uniwersytecie Jagiellońskim w dokumentach*, przygotowanej przez Archiwum UJ, por. katalog wystawy *Marzec '68*, wyd. Archiwum UJ, Kraków 2008, s. 31, 1 nlb.

Summary:

Adam Cieślak, M. A. (1955-2008)

Adam Cieślak was born 23rd December 1955 year in Cracow and he died 2nd October 2008 year also in Cracow. Adam Cieślak, M. A., was a librarian and a custodian of the Jagiellonian University Archive in Cracow. He was working in this Archive in years 1982-2008. He was a master of art in field of archaeology. He graduated archaeological studies in the Jagiellonian University 16th April 1987 year. He wrote a lot of articles (papers) on archivistics and history of the Jagiellonian University. He published mainly in periodicals: „Archiwista Polski”, „Krakowski Rocznik Archiwalny” and „Alma Mater”. There are about 50 publications in his written *oeuvre*. He is also an co-author of some published book entitled: *Wyrok na Uniwersytet Jagielloński* (1989) and a monumental biographical source-based book (in some volums) entitled *Corpus Studiosorum Universitatis Iagellonicae* (1999, 2006). He is an co-author of some documental historical films for Polish Television (Cracow, TVP3), too. His *oeuvre* is well-known for archivists from Poland and from another European countries. He published in Polish and in English languages. The article describes Adam Cieślak’s activity and creativity.